

Referat af bestyrelsesmøde i Danmarks 3R-Center

Torsdag den 3. september 2020 kl. 10-15, mødelokale E041, Fødevarestyrelsen,
Glostrup

Deltagere: Christine Nellemann, Adrian Smith (Skype), Peter Bollen, Erwin Roggen, Lisbeth E. Knudsen, Axel Kornerup Hansen, Jan Lund Ottesen, Peter Bie (observatør), Tom Bengtsen, Louise Holm Parby, Rasmus Normann Nielsen (ref.).

1. Velkomst og godkendelse af dagsorden

Sekretariatet havde modtaget afbud fra Knud Ladegård Pedersen fra Miljøstyrelsen, som var inviteret til bestyrelsesmødet for at fortælle om arbejdet i PARERE, hvorfor dette punkt udgik fra dagsordenen.

Dagsordenen blev godkendt.

2. Målskema 2020

Sekretariatet gennemgik målskemaet, som selvfølgelig er præget af årets corona-situation.

Det kan konstateres, at Danmarks 3R-Centers hjemmeside ikke har det ønskede antal besøgende, men det er uklart, hvorvidt dette faktum udelukkende kan tilskrives corona-situationen. Det kan dog med sikkerhed siges, at tiden frem imod Danmarks 3R-Centers symposium altid genererer mange besøgende, men da sekretariatet ikke har vidst, hvorvidt symposiet kunne afholdes, har det ikke været muligt at bruge denne begivenhed aktivt for at generere besøgende på hjemmesiden.

Idet årets 3R-symposium på dette møde besluttedes aflyst, kan alle mål knyttet hertil selvsagt ikke opfyldes.

Det besluttedes, at Danmarks 3R-Centers 3R-pris 2020 skal uddeles, selvom symposiet ikke bliver afholdt (mere herom under punkt 8b).

Corona-situationen har haft stor indflydelse på promoveringen af 3R-centerets undervisningsmateriale, idet samtlige læringsmesser samt Naturmødet i Hirtshals, hvorpå materialet skulle have været promoveret, blev aflyst. Hvis sådanne arrangementer afholdes i 2021, vil materialet søges promoveret her.

Corona-situationen har selvfølgelig også påvirket muligheden for at synliggøre og udbrede kendskabet til Danmarks 3R-Center og dets aktiviteter, idet alle nationale og internationale konferencer og møder også har været aflyst – herunder verdenskongressen, som efter planen forsøges afholdt i august 2021. Bestyrelsen og sekretariatet har dog deltaget i en række webinarer, hvilke besluttedes inkluderet på 3R-centerets (interne) liste over arrangement-deltagelse.

Videnskaben på Besøg er tilsyneladende også ramt af corona-situationen, idet Peter Bollen, der hvert år holder et stort antal foredrag i forbindelse med arrangementet, i år kunne fortælle om meget færre bestillinger af foredraget. Peter skal i år holde tre foredrag på to gymnasier (Alssundgymnasiet i Sønderborg og Rosborg Gymnasium i Vejle).

Det er besluttet, at den opgave i målskemaet, som har til formål at skabe overblik over antallet af kurser i forsøgsdyrskundskab i Danmark og deres indhold samt fremme regelefterlevelse og kvalitet, skal løses i Dyreforsøgstilsynet. Opgaven er allerede i gang, og tilsynet overtager ansvaret for den og arbejder videre med den efter 1. oktober. Bestyrelsen orienteres løbende om dette arbejde.

I forlængelse af ovenstående skal det noteres, at ikke alle mål er blevet ramt af corona-situationen, hvorfor flere af centerets opsatte mål enten er blevet opnået, eller vil blive opnået.

Også mål for Udvalget for Forsøgsdyr og Alternativer er blevet påvirket af corona-situationen, idet dyrevelfærdsorganernes årsmøde blev aflyst.

a) Status på 3R-projekter

Sekretariatet gav en status på forskningsprojekterne, som 3R-centeret har støttet økonomisk. Status er, at alt går planmæssigt. Bestyrelsen var tilfredse med overblikket og fremdriften i projekterne.

3. Nationale og internationale møder og kontakter

Sekretariatet listede fremtidige møder op. Det er endnu uklart, hvorvidt alle de listede arrangementer vil blive afholdt.

a) **3R Symposium – Alternatives to CO₂, 24. September i Bern**

Det ser ud til, at arrangementet afholdes:

[file:///C:/Users/B027585/Downloads/3R_Symposium -
_Alternatives to CO2 - May 28 2020 - Call for abstracts.pdf](file:///C:/Users/B027585/Downloads/3R_Symposium_-_Alternatives_to_CO2_-_May_28_2020_-_Call_for_abstracts.pdf)

b) **Webinar arrangeret mellem NC3Rs og andre 3R-centre inkl. det danske, 22.-24. september (Pan-European 3Rs webinar series)**

Sekretariatet kunne fortælle, at sekretariatet – i samarbejde med en række andre europæiske 3R-centre – havde planlagt dette arrangement (program: <https://nc3rs.org.uk/events/3rs-across-europe-webinar-series>). Sekretariatet kunne oplyse, at Jorid B. Sørli (Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø) og Eva Bay Wedeby (DTU) er de modtagere af støtte fra Danmarks 3R-Center, som skal præsentere deres forskning på webinar.

c) **The European Partnership for Alternative Approaches to Animal Testing, EPAA Annual Conference, 10. november i Bruxelles**

Arrangementet afholdes som et online-event grundet corona-situationen. Adrian Smith deltager som oplægsholder med oplægget *National 3R centers perspective*.

Registrering: https://ec.europa.eu/growth/content/epaa-15th-anniversary-annual-conference-2020-european_en

d) **Workshop: State-of-the-art in vitro methods in practice, 26. november i Lund**

Det er endnu uklart, hvorvidt arrangementet afholdes, men idet Danmarks 3R-Center er programsat – formentlig ved Tom Bengtsen - til at fortælle om centerets arbejde, deltager sekretariatet i givet fald i arrangementet.

e) **Miniseminar om antistofproduktion, 26. november på Frederiksberg**

Bestyrelsen påpegede vigtigheden af at afholde arrangementet, selvom

corona-situationen skulle umuliggøre et fysisk møde. Det blev foreslået, at man kan benytte Zoom i kombination med et fysiske præsentationer og paneldebat for et maksimalt tilladt antal fremmødte personer. Sekretariatet undersøger mulighederne med relevante interessenter.

f) Commission Scientific Conference “Towards replacement of animals for scientific purposes”, 10.-11. December i Bruxelles

Erwin Roggen kunne fortælle, at han deltager i en paneldebat på mødet, hvorfor han selvfølgelig deltager. Det skal besluttes, om andre fra bestyrelsen eller sekretariatet skal deltage.

g) National Committee-møde, december i Berlin

Det er endnu uvist, hvorvidt mødet bliver afholdt. Sekretariatet overvåger situationen.

4. Sekretariatet orienterer

Tom Bengtsen orienterede om, at EURL-ECVAM's rapport om alternativer til at anvende dyr til produktion af antistoffer vil blive diskuteret på Rådet for dyreforsøgs møde den 24. september 2020. Alle indehavere af tilladelser til produktion af antistoffer er blevet bedt om at indsende kommentarer til rapportens konklusioner. Bestyrelsen er bekendt med udtalelser om rapporten sendt til Dyreforsøgstilsynet.

Bestyrelsen tilkendegav problemer med rapporten i forhold til, at dens konklusioner vurderes værende for utilstrækkelige da al tilgængelig viden ikke var inkluderet. Bestyrelsesmedlemmerne var enige om, at de positive ting i rapporten skal tages til efterretning.

Erwin Roggen pointerede, at der skal skelnes imellem produktion af mono- og polyklonale antistoffer.

Jan Lund Ottesen gav udtryk for, at det er vigtigt at de forskellige faglige input vedr. sagen tages til efterretning - herunder forskere, som mener, at dyr stadigvæk er vigtige for produktionen. Jan pointerede i forlængelse heraf, at det derfor er vigtigt, at miniseminaret om antistofproduktion afholdes planmæssigt.

Tom Bengtsen pointerede, at det er op til den enkelte medlemsstat at afgøre, hvorvidt antistofproduktionen i det givne land skal ændres, idet rapporter fra Kommissionen ikke er lovgivning. Tom kunne også oplyse om, at Rådet for Dyreforsøg/Dyreforsøgstilsynet kigger nærmere på sagen, hvorefter en plan kan diskuteres.

Tom Bengtsen informerede slutteligt om, at Fødevarestyrelsen havde fået en ny direktør, nemlig Nikolaj Veje. Nikolaj Veje kommer senest fra en stilling som direktør i Styrelsen for Institutioner og Uddannelsesstøtte, men har de sidste 15 år arbejdet med topledelse inden for bl.a. Politiet og Miljøministeriet.

5. Symposium 2020

a) Eventuel aflysning pga. corona-situationen

Bestyrelsen besluttede at aflyse årets 3R-symposium grundet den usikre situation, som corona-situationen resulterer i. At mødes med alle interessenter fysisk er en vigtig del af symposiet, hvorfor et virtuelt symposium ikke bliver arrangeret i år. Sekretariatet sørger for, at beskeden herom meldes ud til alle relevante personer.

Det besluttedes at invitere samtlige oplægsholdere i programmet til at deltage som oplægsholdere ved næste års symposium.

Det besluttedes, at de oplæg, som skulle være holdt af modtagere af 3R-centerets forskningsmidler, skal optages og lægges på 3R-centerets hjemmeside, så den enkelte forsker lever op til deres kontraktmæssige forpligtelser til 3R-centeret i forhold til netop at formidle deres resultater.

b) Vinder af 3R-prisen

Bestyrelsen besluttede, at 3R-prisen for 2020 skal tildeles, selvom årets symposium, hvor prisen normalt uddeles, aflyses.

Bestyrelsen diskuterede kandidatfeltet, hvorefter de opnåede enighed om, hvem der skal tildeles prisen.

Sekretariatet finder en løsning på, hvordan prisen kan tildeles vinderen på den bedst mulige måde.

6. PARERE-kontaktpunkt Knud Ladegaard Pedersen fra Miljøstyrelsen fortæller om sit PARERE-arbejde

Knud Ladegaard Pedersen havde meldt afbud til mødet, ligesom han tilkendegav et ønske om at deltage ved et fremtidigt bestyrelsesmøde i stedet.

7. Opfølgning på præsentation ved PARERE-kontaktpunkt

Punktet udgik

8. Fremtidens årsrapport

Bestyrelsen har et ønske om, at fremtidige årsrapporter af ressourcemæssige hensyn ikke indeholder beskrivelser af enkeltforedrag fra diverse konferencer. Idet corona-situationen har resulteret i aflyste konferencer på stribe, kan årsrapporten for 2020 af gode grunde slet ikke indeholde sådanne beskrivelser, hvorfor årsrapporten for 2020 gribes an som tidligere år med beskrivelser af de forskningsprojekter, som centeret har støttet, formidlingsindsatsen, 3R-aktiviteter på en ekstern virksomhed (Lundbeck) samt det internationale samarbejde.

På et fremtidigt bestyrelsesmøde skal det diskuteres – med udgangspunkt i årsrapporten fra 2020 – om fremtidige årsrapporter skal gribes anderledes an.

9. Ideer og inspiration til opfølgning i sekretariatet

(Sekretariatet modtager under dette punkt input fra bestyrelsen til nye projekter eller ideer, vi skal arbejde videre med)

Det diskuteredes, om en undersøgelse af vores hjemmesidebrugere skal foretages for at gøre hjemmesiden endnu bedre. Sekretariatet kigger nærmere på muligheden herfor.

10. Evt.

Tom Bengtsen kunne fortælle, at Dyreforsøgstilsynet i foråret var blevet kontaktet af en repræsentant fra ETPLAS (Education & Training Platform for Laboratory Animal Science), som spurgte til, hvorvidt tilsynet havde mulighed for at støtte noget af ETPLAS arbejde. Bengtsen oplyste, at Dyreforsøgstilsynet ikke har budget til direkte økonomisk støtte til ETPLAS. Der var enighed i bestyrelsen om, at ETPLAS's aktiviteter ikke var relevante for Danmarks 3R-Center at støtte.

Adrian Smith kunne i øvrigt fortælle, at ETPLAS's hjemmeside var under ombygning, hvorfor han foreslog, at vi spurgte ind til planerne herfor. Sekretariatet vil gerne stille sig til rådighed for en sådan henvendelse.

Rasmus Normann Nielsen kunne fortælle, at han havde været i Rigsarkivet for at kigge på materiale vedr. forsøgsdyrsbrug i halvtredsernes- og tressernes Danmark, idet han vil undersøge muligheden for at skildre landets aktuelle forsøgsdyrsforhold ved en sammenligning med tidligere eksisterende forhold, hvorved de seneste års mange forsøgsdyrsforbedringer tydeliggøres. Rasmus vil fortælle mere herom på et kommende bestyrelsesmøde.

Sekretariatet kunne desuden fortælle, at Danmarks Radio er ved at tilrettelægge et program om dyreforsøg/forsøgsdyr i regi af programmet "Indefra" med Anders Agger. Sekretariatet har forsøgt at være DR behjælpelige hermed, idet det bestemt er i Danmarks 3R-Centers interesse, at befolkningen fra seriøs side formidles viden om emnet. Programmet vil formentlig blive sendt medio 2021.